

Biblioteksplan för Söderhamns kommun 2023-2026

Söderhamns folkbibliotek består av huvudbiblioteket i Söderhamn samt biblioteksfilialerna i Bergvik, Ljusne och Stråtjärna.

Söderhamns folkbibliotek ska vara en öppen, utåtriktad och publik plats med fokus på att tillgodose allmänhetens behov och önskemål. Biblioteket ska vara centrum för information, kunskap, bildning, litteratur och kultur och främja möten mellan människor i olika åldrar och med olika bakgrund.

Biblioteksverksamheten ska inspirera till läsoplevelser, språkutveckling och personligt växande, samt hålla en hög servicenivå med generösa öppettider, kompetent personal och ett för Söderhamns medborgare aktuellt mediebestånd.

Uppdraget

Uppdraget styrs av Bibliotekslagen, UNESCO:s folkbiblioteksmanifest och FN:s barnkonvention.

”2§ Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.” (Bibliotekslagen 2013:801)

I lagen anges att biblioteken ska:

- särskilt främja läsning och tillgång till litteratur
- erbjuda medier och tjänster som präglas av allsidighet och kvalitet
- verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet
- på folkbiblioteken ska allmänheten avgiftsfritt få låna eller på annat sätt få tillgång till litteratur under en viss tid oavsett publiceringsform
- ägna särskild uppmärksamhet till de prioriterade grupperna: barn och ungdomar, personer med funktionsnedsättning samt nationella minoriteter och personer med annat modersmål än svenska.

HelGe-samarbetet

HelGe-samarbetets utgångspunkt är det gemensamma biblioteksdatasystemet för folkbibliotek inom regionen och omfattar bibliotekskatalog, webbplatsen www.helgebiblioteken.se, cirkulationssystem, bibliotekskort och transportsystem mellan kommunerna. Samarbetet bedrivs av folkbiblioteken i Bollnäs, Gävle, Hofors, Hudiksvall, Ljusdal, Nordanstig, Ockelbo, Ovanåker, Sandviken och Söderhamn. HelGe-samarbetet syftar till att ge Gävleborgs läns invånare tillgång till folkbibliotekens resurser i form av medier och information samt ge möjligheter till formellt och informellt lärande. Genom samverkan bidrar folkbiblioteken till ett livskraftigt Gävleborg, stärker samhällsutvecklingen och bidrar till att livskvaliteten ökar.

Verksamheten

Medier och mötesplats

På biblioteket ska alla erbjudas möjligheten att avgiftsfritt låna olika sorters medier, läsa, studera, använda datorer, söka i databaser och ta del av evenemang. Det ska finnas goda möjligheter, var än medborgaren befinner sig, att söka, låna om, reservera medier och e-medier, läsa tidningar och tidskrifter. Bibliotekets personal ska arbeta för att lyfta litteratur och informationskanaler och ge besökaren ett positivt, serviceinriktat och professionellt bemötande.

Genom att:

- tillgängliggöra och tillhandahålla information, fakta, fiktion, medier av olika art och av god kvalitet
- ha ett brett utbud av medier och tjänster, där ny teknik bidrar till bibliotekets attraktivitet
- erbjuda biblioteksrummet som en mötesplats som inspirerar till läslust, fortbildning, rekreation och möten med andra människor
- arbeta utåtriktat genom bokpresentationer, kulturarrangemang, bokcirklar, utställningar, uppsökande verksamhet med mera

Delaktighet och samverkan

Söderhamns folkbibliotek ska präglas av öppenhet. Det ska finnas plats för andra aktörer som kan berika bibliotekets utbud, till exempel privatpersoner, studieförbund, föreningar och andra offentliga verksamheter. Samverkan ska ske både i bibliotekets lokaler och i övriga samhället. Biblioteket ska vara en självklar samlingspunkt för skapande verksamheter för människor i alla åldrar. Biblioteksverksamheten ska bidra till att stärka den lokala identiteten, eftersom lokalsamhället är viktigt i en globaliserad värld.

Genom att:

- biblioteket ska tillvarata medborgarens idéer och förslag gällande verksamheten och beståndet
- samverka med andra, gärna lokala, aktörer kring föreläsningar, utställningar, workshops och andra aktiviteter för att ge Söderhamns medborgare möjlighet till mångsidiga aktiviteter och kulturupplevelser samt för att stärka den lokala identiteten
- arbeta med tillgänglighets-, jämställdhets-, mångfalds- och HBTQ-frågor för att alla besökare ska känna sig välkomna
- synliggöra, bevara och tillgängliggöra lokalt material, såväl det historiska som det aktuella, både fysiskt och digitalt

Digitala biblioteket

Biblioteket ska genom sin verksamhet bidra till att öka den digitala delaktigheten för Söderhamns medborgare. Delar av bibliotekets utbud ska göras tillgängligt hemifrån.

Genom att:

- samverka med länets bibliotek och andra aktörer för att öka den digitala delaktigheten för Söderhamns kommuns medborgare
- marknadsföra det digitala utbudet och göra det mer synligt i det fysiska biblioteket
- erbjuda individuellt anpassad vägledning i bibliotekets e-tjänster och nedladdning av e-medier
- utveckla bibliotekets digitala tjänster i takt med att nya behov och möjligheter uppstår

Tillgänglighet

Biblioteksverksamheten ska vara tillgänglig för alla. Alla medborgare ska kunna använda sig av bibliotekets tjänster såväl fysiskt som digitalt. Behovet hos personer med olika former av läsnedsättningar och funktionsvariationer ska beaktas i bibliotekets hela verksamhet och biblioteket ska tillhandahålla medier anpassade för dem. Nya tekniker och metoder ska provas för att nå ut med biblioteksverksamhet till dem som av olika anledningar inte kan besöka biblioteket.

Genom att:

- anpassa det fysiska biblioteksrummet för besökare med funktionsvariationer
- erbjuda medier i olika format, till exempel talböcker och taltidningar, böcker med storstil och med lättläst text
- erbjuda tjänsten "Boken kommer" till personer som inte själva kan ta sig till biblioteket
- skapa nätverk och samarbeten med personer, grupper och föreningar som arbetar med eller har behov av tillgängliga medier

Mångspråk och minoritetsspråk

Personer med annat modersmål än svenska ska ha tillgång till medier anpassade till sina behov. Biblioteksverksamheten ska bidra till och stödja integrationsprocessen genom olika aktiviteter och tjänster. Söderhamns kommun är ett finskt förvaltningsområde vilket bland annat innebär att finska språket har särskilt starkt skydd. Biblioteket stödjer förvaltningsområdet i arbetet med språkvitalisering och med spridning av kännedom om finsk kultur och historia samt köper in böcker och tidskrifter på finska.

Genom att:

- erbjuda litteratur på de nationella minoritetsspråken, på andra språk än de nationella minoritetsspråken och svenska och på lättläst svenska
- öka tillgängligheten till böcker på andra språk än svenska genom en väl genomtänkt placering av beståndet samt genom visningar av biblioteket
- samverka med andra aktörer för att sprida information om bibliotekets utbud och tjänster
- det mångkulturella samhället ska beaktas i bibliotekets olika tjänster och aktiviteter, till exempel programverksamhet och medieutbud
- biblioteket och finska förvaltningsområdet samarbetar genom att planera gemensamma aktiviteter och åtgärder för språkvitalisering genom litteratur.

Barn och ungdomar

Att behärska språket är en viktig nyckel till utveckling och självförverkligande. Läsning är en viktig förutsättning för språkutveckling. Läsning stärker fantasin och ökar kunskap och förståelse för andra människor. Rätten till ett språk är en demokratifråga. Det lässtimulerande arbetet ska börja i tidig ålder och riktas till barn, föräldrar och andra vuxna i barnens närhet. Barn och ungdomar med behov av stöd liksom barn och ungdomar med annat modersmål än svenska ska ägnas särskild uppmärksamhet. Barn och ungdomar ska ha möjlighet att låna böcker efter egna intressen, önskemål och behov.

Genom att:

- erbjuda en trivsamt, attraktiv och stimulerande miljö
- samverka med BVC, familjecentraler, förskola, skola, civilsamhället och föreningslivet för att anordna aktiviteter, till exempel författarbesök, teater, programmering
- inspirera till läslust genom riktade aktiviteter för olika åldrar som sagostunder, författarbesök, sagor- och teknik med mera

Skolbibliotek

Eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska enligt Skollagen (2010:800) ha tillgång till skolbibliotek. Detta gäller offentliga såväl som fristående skolor. Det är skolans huvudman som avgör hur elevernas tillgång till skolbibliotek ska lösas. Ansvaret för de kommunala skolbiblioteken i Söderhamns kommun har Sektor Barn- och lärande.

I Söderhamns skolbiblioteksplan finns att läsa om samarbetet mellan skol- och folkbiblioteket. Elever på Söderhamns skolor ska genom lärare och pedagoger erbjudas inspiration till läslust.

Genom att:

- erbjuda visning av folkbiblioteket
- bjuda in förskoleklasser till bokskola
- erbjuda bokprat
- bjuda in till sagostunder och berättande i olika former
- förmedla Legimus, - en tjänst som möjliggör nedladdning av talböcker för personer med läshinder
- samverka i läs- och språkprojekt